

Landslægeembedets årsberetning 2016 og 17

Kapitel . Tuberkulose

Tuberkulose er en smitsom infektionssygdom som har været i stigning fra midten af 80'erne til 2010, hvor TB forekomsten kulminerede med 115 Tuberkulose tilfælde svarende til 205 tilfælde pr. 100 000 indbyggere.

I 2016 blev der anmeldt 61, hvoraf 4 var TB tilfælde, som afbrød deres behandling undervejs og opstartede behandlingen igen. I 2017 var der 57 tilfælde af TB i Grønland. Landsgennemsnittet var 109 og 102 TB anmeldelser pr. 100 000 borgere. Dette klassificerer fortsat Grønland som et TB høj-byrdeland og kan sammenlignes med lande i Afrika, Asien og Latin Amerika. Se figur 3, for TB tilfældene i hele verden.

Selvom de sidste år har vist en nedgang i antallet af TB tilfælde er der fortsat grund til bekymring, samt behov for kontinuerligt fokus på sygdommen. Man så både i 2016 og 2017, store regionale forskelle på antal TB tilfælde. I 2016 og 17 havde Kujataa den største incidensrate per 100 000 borgere på 192 og 298, med respektive 13 og 20 aktive TB tilfælde i regionen. Når man ser på incidensraten per by, se figur 5, så ses at Narsaq i syd og Tasiilaq i Øst er væsentlig højere end de andre byer i Grønland, Der findes dog TB i alle regioner og i de fleste byer.

Af tabel 1 og figur 2, ses forekomsten over tid, og figur 4 viser fordelingen mellem kommunerne. Man ser at det er i regionen Sermersooq og i Syd Grønland der diagnosticeres mest TB. Dette kan både skyldes en kombination af flere ting. Det kan både skyldes smittespredning og sygdomsudvikling i områderne, samt fokus på at genkende symptomer i befolkningen og sundhedsvæsenets og derved diagnosticere sygdommen.

Tuberkulose kan helbredes uden følger, såfremt sygdommen erkendes og behandles i tide, men ubehandlet kan den give alvorlige skader og være dødelig. Det vil i en længere årrække kræve en intensiv indsats hvis forekomsten skal nedbringes og fastholdes på et lavt niveau. På globalt plan er ambitionen at eliminere tuberkulose i verden i år 2030

I 2016 var der kun 71 % af de patienter, som var ny diagnosticerede eller med recidiv TB, der gennemførte deres TB behandling. Det er vigtigt at patienterne gennemfører deres behandling med henblik på at blive raske, undgår yderligere smittespredning og forhindre resistensudvikling for medicinen. Ifølge TB strategien for 2017-21 er målet at vi når op minimum 85 procent gennemførelse.

Når man ser på figur 7, så fremgår det i 2014-15 at der var 2 aldersgrupper med høj forekomst af TB, nemlig teenagerne og de unge voksne, samt den ældre gruppe. I 2016-17 er den unge gruppe væsentlig mindre, mens der fortsat findes TB i den ældre gruppe.

I 2013 indførte Grønland brugen af GenXpert, som diagnostisk metode til Tuberkulose, hvor man identificerer TB bakteriens DNA. Før en patient opstarter medicinsk TB behandling sendes en prøve fra TB lokalitet til Statens Serums Institut til mikroskopi og dyrkning, hvorved sygdommen verificeres, typekompleks af TB findes og de konkrete TB bakterier testes for resistens af den medicinske behandling. På trods af den voksende incidens af multiresistens Tuberkulose i verden og i Europa, er der i ikke fundet TB bakterier med multiresistens i Grønland siden 2010.

I 2017 var 40 % af de anmeldte pulmonale TB tilfælde positive ved mikroskopi og 80% positive med TB-dna i ekspektorat (opspyt fra lungen). Når der findes TB ved mikroskopi så tyder det på høj smitsomhed og kan indikere sen diagnostik, idet der ofte har været symptomer som hoste, opspyt, træthed, nattesved og væggtab før at bakterien kan måles ved mikroskopi. Dette kan skyldes at borgeren er sen om at henvende sig til sundhedsvæsenet (*patient delay*) og/ eller at at sundhedsvæsenet har været sen til at diagnosticere borgeren (*Health system delay*)

Nogle grupper, der er smittet med TB, men som ikke har udviklet sygdommen kan tilbydes forebyggende behandling i henhold til Landslægeembedets TB vejledning, eksempelvis tilbydes alle under 18 år, som er smittet med TB ifølge vejledningen forebyggende behandling. Siden 2002 har behandlingen af forebyggende medicin været anmeldelses pligtigt og tabel 5 viser en oversigt over antallet af personer i forebyggende behandling fordelt per by.

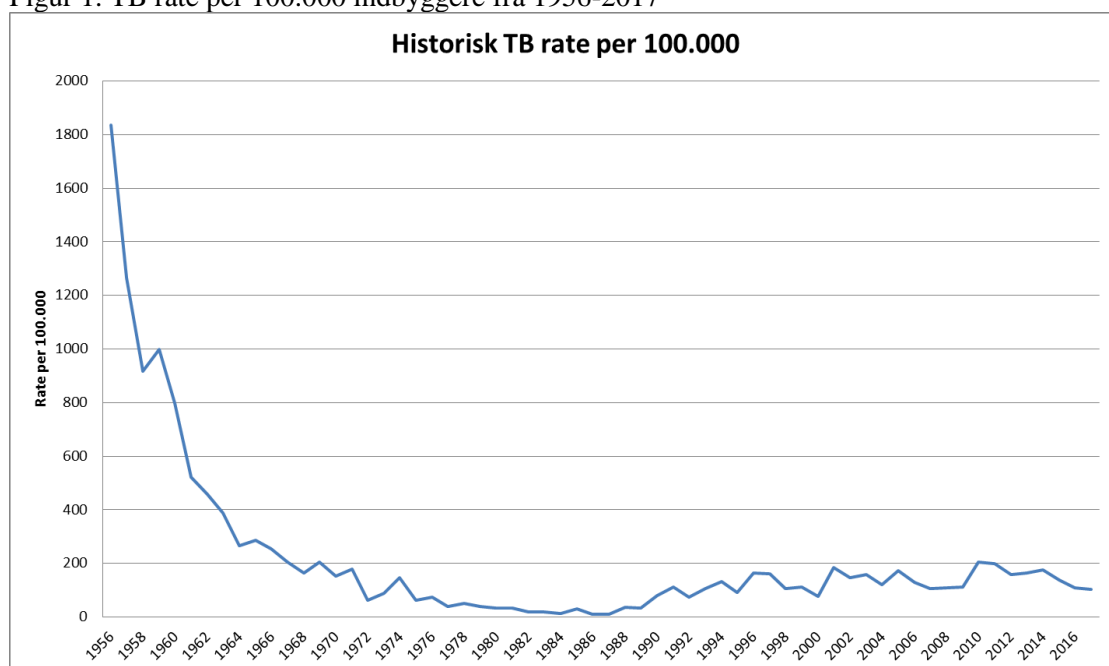
I 2016 døde 2 personer med TB og i 2017 4 personer med Tuberkulose.

På baggrund af det fortsat høje antal af tuberkulose tilfælde godkendte selvstyret end ny Tuberkulose strategi for 2017-21. Den er en forlængelse af de tidligere strategier, den følger internationale anbefalinger og sætter ekstra fokus på

- tidlig diagnostik,
- gennemførsel af behandling
- målrettede screeninger
- samt samarbejde på tværs af sektorer og institutioner.

Tuberkulose er en social medicinsk sygdom som sundhedsvæsenet ikke kan eliminere alene. Hele strategien kan findes på <http://naalakkersuisut.gl/da/Publications>

Figur 1. TB rate per 100.000 indbyggere fra 1956-2017

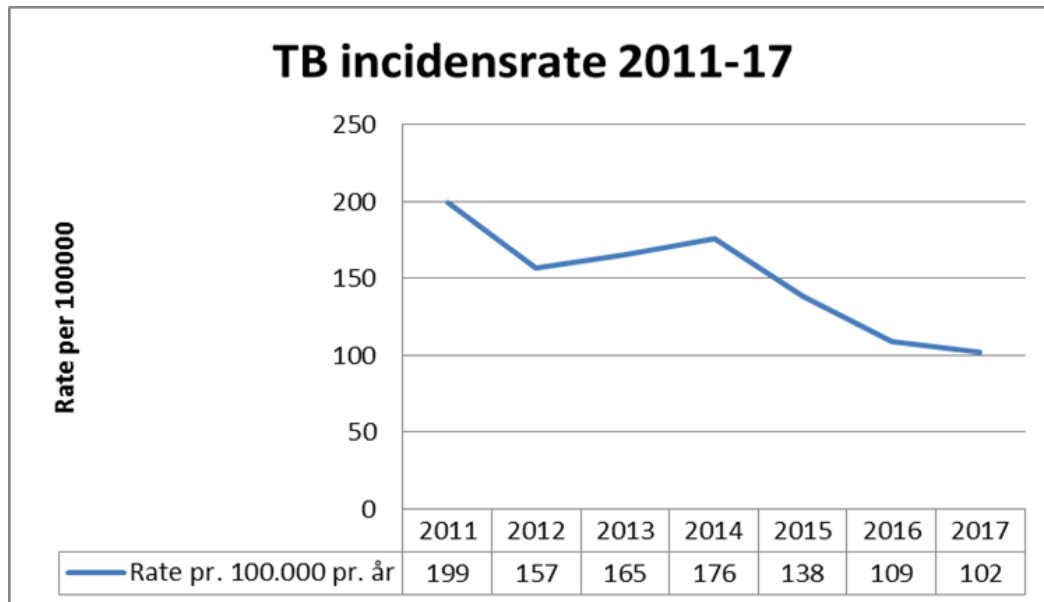
Tabel 1	Anmeldte Tuberkulose tilfælde i Grønland	
År	Antal	Rate/ 100 000/ år
1976-1980*	117	47
1986-1990	93	34
1991-1995	252	91
1996-2000	347	124
2001-2005	444	157
2006-2010	373	132
2011	114	198
2012	88	157
2013	93	165
2014	99	176
2015	77	138
2016	61	109
2017	57	102

Kilde: Statens Institut for Folkesundhed og Landslægeembedet

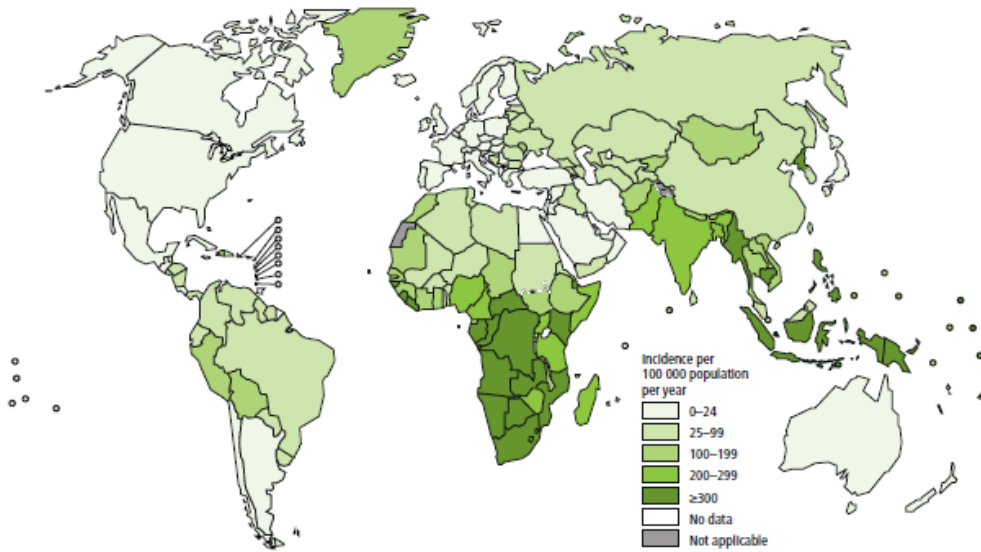
*Tallene for årene 1976-85 er opgjort som anmeldte tilfælde af respiratorisk tuberkulose blandt grønlandere i Grønland

Figur 2, Tuberkulose incidensen i Grønland i årene 2011-17

2

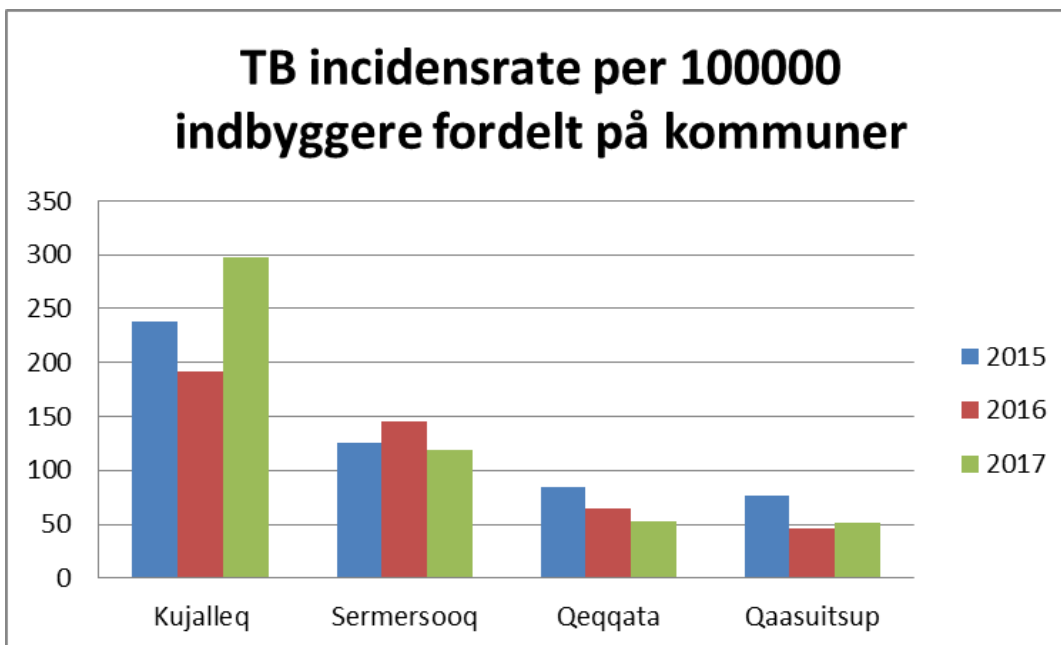

Figur 3, Estimated TB incidence rates, 2016

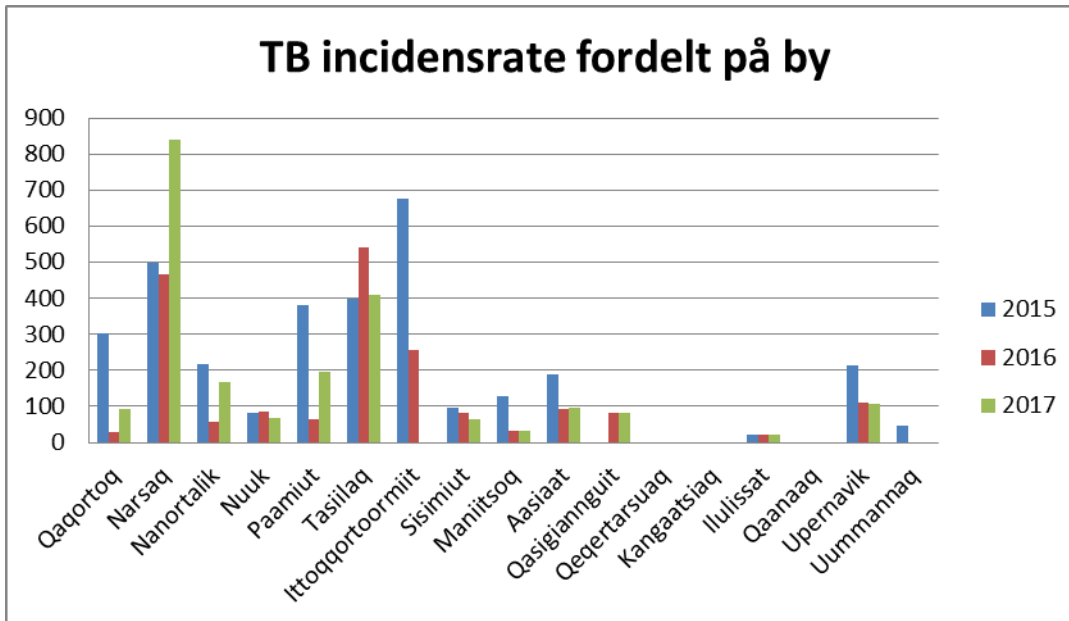

Source: WHO, Global TB Report 2017

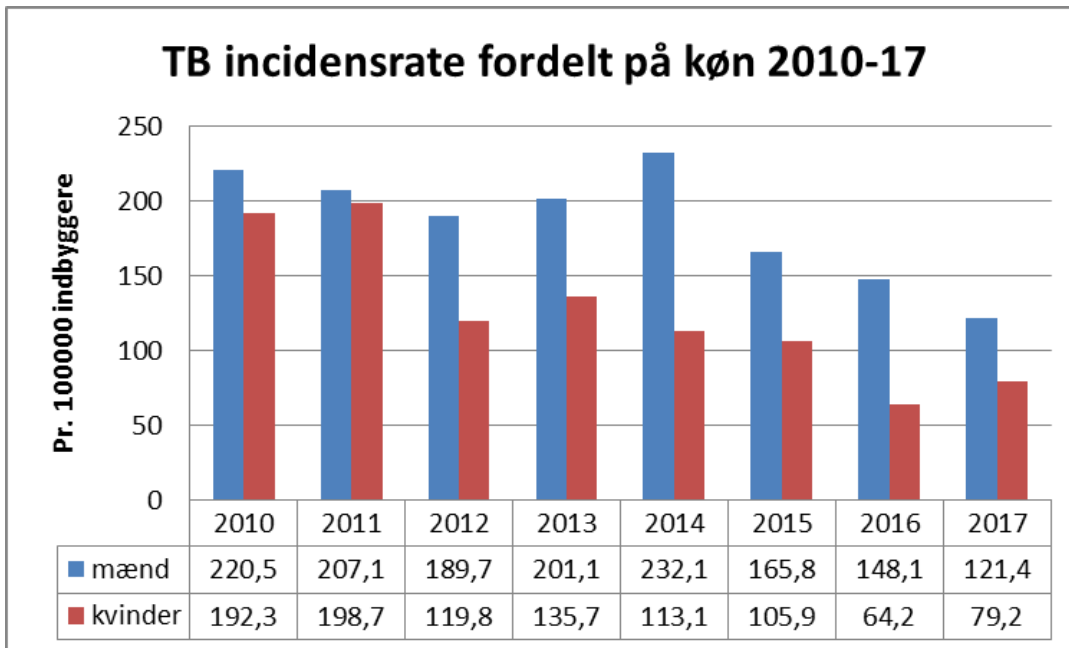
Figur 4, Aktiv TB incidensrate 2015-17, fordelt per kommune

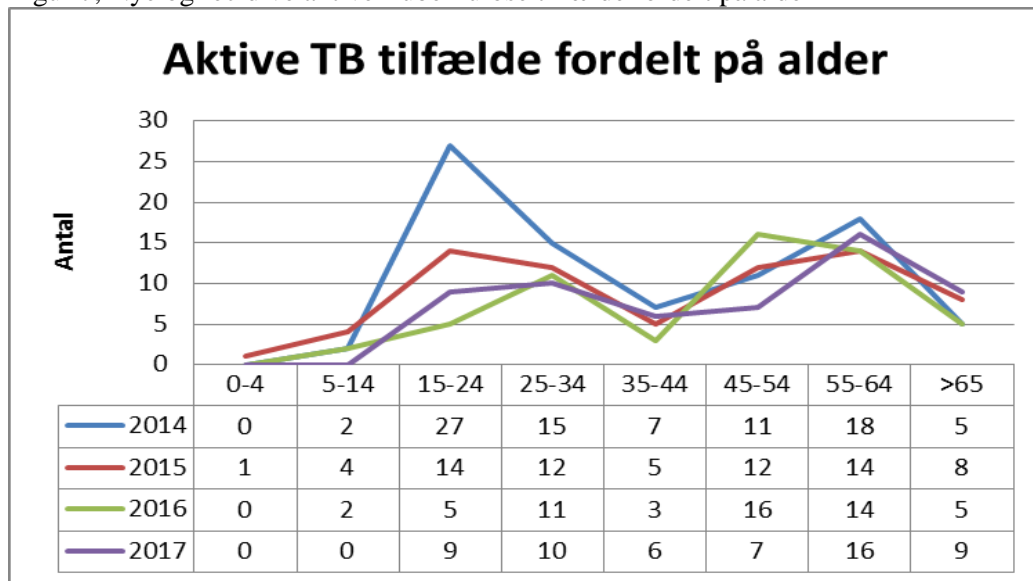
Figur 5, Aktiv TB incidensrate per 100.000 indbyggere for 2015-17 fordelt på byer

Figur 6, TB Incidensrate pr. 100 000 indbyggere, fordelt på køn

Figur 7, Nye og recidive aktive Tuberkulose tilfælde fordelt på alder

Nye og recidive Tuberkulose tilfælde fordelt mellem pulmonal og ekstrapulmonal TB

Tabel 2		
	Pulmonal	Ekstrapulmonal
2016	52 (93 %)	4 (7 %)
2017	57 (97 %)	2 (3 %)

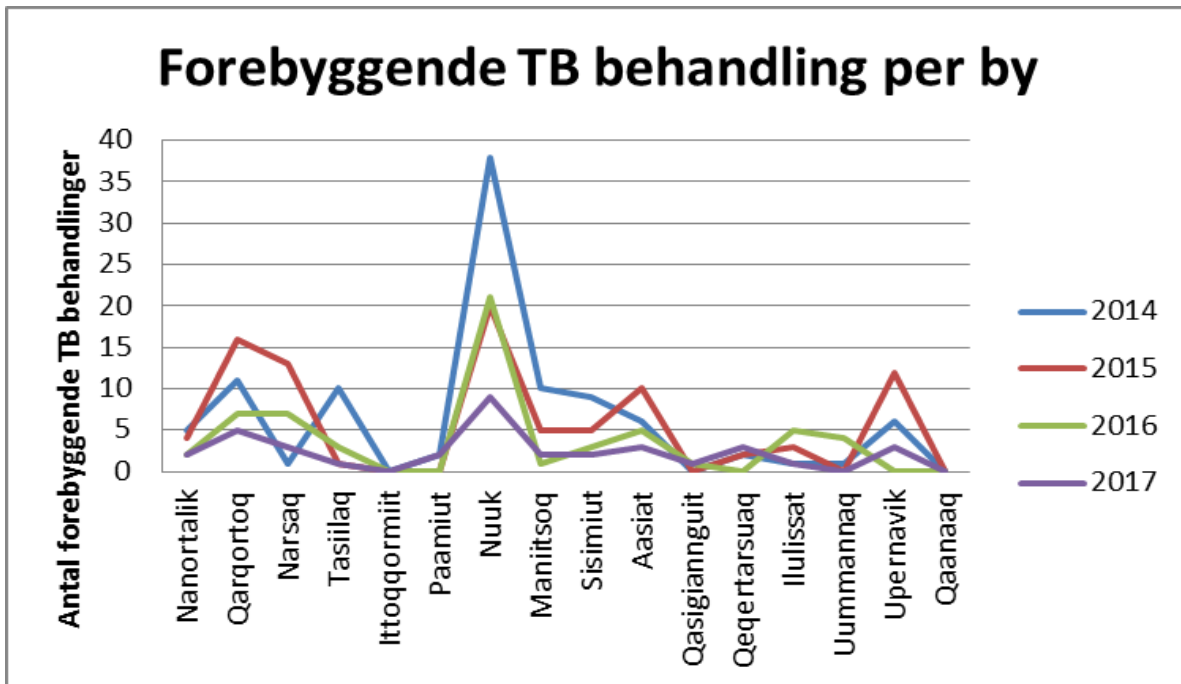
Tuberkulose fordelt efter diagnosemetode i 2016

Tabel 3		
2016	Nye	Recidiv
Lunge TB, bakteriologisk verificerede	40	7
Lunge TB ud fra klinisk diagnose	5	0
Ekstrapulmonær TB, Både bakteriologiske og kliniske	4	0
I alt	58	

Tuberkulose fordelt efter diagnosemetode i 2017

Tabel 4		
2017	Nye	recidiv
Lunge TB, bakteriologisk verificerede	36	11
Lunge TB ud fra klinisk diagnose	7	1
Ekstrapulmonær TB, Både bakteriologiske og kliniske	2	0
I alt	57	

Figur 8, Forebyggende TB behandling per by og år 2014-17

Forebyggende TB behandling fordelt på byer og år 2010-17

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nanortalik	14	14	0	3	5	4	2	2
Qaqortoq	17	9	0	10	11	16	7	5
Narsaq	12	23	1	0	1	13	7	3
Tasiilaq	109	56	23	2	10	1	3	1
Ittoqqormiit	36	39	0	0	0	0	0	0
Paamiut	2	20	2	4	2	0	0	2
Nuuk	14	16	33	39	38	20	21	9
Maniitsoq	8	0	6	1	10	5	1	2
Sisimiut	9	14	11	15	9	5	3	2
Aasiat	2	10	1	12	6	10	5	3
Qasigiannuguit	7	0	8	1	0	0	1	1
Qeqertarsuaq	0	1	1	0	1	2	0	3
Ilulissat	9	14	0	1	1	3	5	1
Uummannaq	2	5	0	0	1	0	4	0
Upernavik	16	14	2	0	6	12	0	3
Qaanaaq	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	257	235	88	88	101	91	59	37